

MATEN, GEWICHTEN, GELDSOORTEN.

Ter verduidelijking van de in de regesten gebruikte lengte-, oppervlakte- en inhoudsmaten en gewichten zijn hieronder de meest gangbare vermeld:

LENGTEMATEN:

Roermondse voet= 28,3 cm
 16 " " = 1 strekkende roede= 4,6068 meter
 1 meter= 3,533 Roermondse voet
 Roermondse el= 0,701 meter
 1,427 Roermondse el= 1 meter
 1 Roermondse roede= 4,6068 meter

(Opp)Gelderse voet= 28,8 cm
 16 strekkende " " = 1 strekkende roede= 4,608m
 1 meter= 3,473 Gelderse voet

Sivré opgave van 1670:
 1 Roermondse roede= 16 voet
 1 " voet = 10 duim

Heinrichs Kirchengeschichte des Wassenberger Raumes:
 1 Keulse el= 0,575 m
 1 " " = 16 zestienden à 0,035m
 1 Brabantse el= 0,68 m
 1 Lambertus voet van straten te Wassenberg= 0,291m
 16 " " = 1 roede= 4,668m
 1 Wassenberger veld-voet= 0,4533m

OPPERVLAKTEMATEN:

Roermondse strekkende roede²= 1 kleine roede= 21,22 m²
 " grote roede= 1 staal
 3 morgen= 1 bunder= 9550,17m²
 1 Roermondse morgen= 3183,39 m²
 1 " bunder= 9550,17 m²
 1 staal= 15 kleine roeden= 318,3 m²= 1/10 morgen
 1 morgen= 10 staal= 150 kleine roeden

(Opp)Gelderse bunder= 450 kleine roeden= 0,955 ha
 1 bunder= 3 morgen
 1 morgen= 4 vierdel
 1 vrecht= 100 kleine roeden

INHOUDSMATEN, DROGE STOFFEN:

Een Roermonds vat voor droge waren= 27,45 liter
 1 decaliter= 0,364 Roermonds vat

Sivré opgave van 1670:

Men gebruikt te Roermond alleen wit zout.

Men verkoopt met zakken:

3 sesters= 1 zak

2 vat = 1 sester

4 kop = 1 vat

12 zakken= 1 voer (voeder)

1 zak weegt gewoonlijk 240 à 245 pond

104 zakken zout Hollands= ca. 113 zakken Roermonds

1 gang kolen= 144 £ Roermonds

1 Roermonds voeder kolen= 21 korven

Sivré opgave van 1670:

steenkolen worden verkocht met drachten of gangen, wegende iedere dracht of gang 144 pond

gruis wordt verkocht met korven of gangen, waarvan 21 drachten een voer (voeder) maken en iedere gang droog weegt 109 pond.

houtskolen worden verkocht met bast, waarvan 7 Roermondse vaten 1 bast maken:

een zak moet zijn van 2 $\frac{3}{4}$ el in de hoogte en 1 $\frac{3}{4}$ el breedte

kalk wordt verkocht per mud; iedere mud is 16 korven, identiek aan Luik: alleen zijn de korven daar groter, zodat:

10 Luiker of overlandse mudden kalk= 12 mud Roermonds.

INHOUDSMATEN, GRANEN:

Roermond malder = 167,7 liter

" " = 3 sester (sommer)

" " = 6 vat

" vat = 6 kop

" kop = 3 kannen

" malder = 12 schepel

" " " ca. 200 Roermond £ gerst

1 paar= 2 malder, te weten 1 malder rogge + 1 malder haver

1 malder= 6 vat= 24 kop= 96 kannen = 12 schepel

1 kop kluppelmaat = 6,42½ liter

ongemalen					
tarwe	soortel.	gewicht	0,763	1 malder=	126kg
rogge	"	"	0,708	1 "	= 117 "
gerst	"	"	0,576	1 "	= 95 "
boekweit	"	"	0,604	1 "	= 100 "
haver	"	"	0,424	1 "	= 70 "
erwten	"	"	0,788	1 "	= 130 "
koolzaad	"	"	0,467	1 "	= 110 "

ongemalen					
tarwe	1 malder=	167,7 L=	126 kg		
"	1 vat =	27,95L=	21 "		
"	13,98L1	schepel=6x2,33L=6x1,75"			
"	4,64 L1	kop = 4x1,16L=4x0,875 kg			
"	1 kan =	1,16L=0,875kg			
rogge	1 malder=	167,7 L=	117 kg		
"	1 vat =	27,95L=	19,5 kg		
"	1 schepel=6x2,33L=6x1,625 kg				
"	1 kop = 4x1,16L=4x0,8125kg				
"	1 kan =	1,16L=0,8125 kg			
gerst	1 malder=	167,7 L=	95 kg		
"	1 vat =	27,95L=	15,83 kg		
"	1 schepel=6x2,33L=6x1,32 kg				
"	1 kop = 4x1,16L=4x0,66 kg				
"	1 kan =	1,16L= 0,66 kg			
boekweit	1 malder=	167,7 L=	100 kg		
"	1 vat =	27,95L=	16 2/3 kg		
"	1 schepel=6x2,33L=6x1,39 kg				
"	1 kop = 4x1,16L=4x0,69 kg				
"	1 kan =	1,16L= 0,69 kg			
haver	1 malder=	167,7 L=	70 kg		
"	1 vat =	27,95L=	11,67 kg		
"	1 sester=6x2,33 L=6x0,97 kg				
"	1 kop =4x1,16 L=4x0,49 kg				
"	1 kan =	1,16 L= 0,49 kg			
erwten	1 malder=	167,7 L=	130 kg		
"	1 vat =	27,95L=	21,67 kg		
"	1 schepel=6x2,33L=6x1,80 kg				
"	1 kop =4x1,16 L=4x0,90 kg				
"	1 kan =	1,16 L= 0,90 kg			
koolzaad	1 malder=	167,7 L=	110 kg		
"	1 vat =	27,95L=	18 1/3 kg		
"	1 schepel=6x2,33L=6x1,53 kg				
"	1 kop = 4x1,16L=4x0,76 kg				
"	1 kan =	1,16L= 0,76 kg			

Een korenmaat, waarmee men boekweit, rogge, gerst en alle andere granen meet, houdt 18 maten en 1 kwart en daartoe zal men op elke sester "die onderhalve gehoupsen setten".

O.A.R. 345 blz. 167 (Jura et Privilegia)
 "Ordnungh der maeten"

roggematen: sester = 20 maten - $\frac{1}{2}$ quart
 vat = 10 " - $\frac{1}{4}$ "
 kop = $2\frac{1}{2}$ maat - $\frac{1}{2}$ pint half
 pint 1 = $\frac{1}{8}$ kwart

tarwematen: sester = $20\frac{1}{2}$ maat - $\frac{1}{2}$ pint
 vat = 10 " - $\frac{1}{2}$ quart - $\frac{1}{2}$ pint half
 kop = $2\frac{1}{2}$ " - $\frac{1}{2}$ pint - $\frac{1}{8}$ van halve pint

herleid: roggesester = 2 vat = 8 kop
 " " = 20maat - $\frac{1}{4}$ kwart
 " " = 636 pint
 " vat = 318 " 1 maat = 32 pint
 " kop = $79\frac{1}{2}$ " 1 kwart= 8 "

1 malder= 3 sister	1 malder = 12 korenmaat	=	167,7 L
	1 sester = 4 "		1 sester= 55,9 L
= 6 vat	1 vat = 2 "		1 vat = 27,95L
= 24kop	2 kop = 1 "		1 korenmaat=13,975 L
	1 " = $\frac{1}{2}$ "		=1 kwart= 6,9875 L
= 96kannen	1 kan = $\frac{1}{4}$ kwart = 3 pint		= 2,33 L
=288pint	1 pint = $\frac{1}{12}$ kwart		= 0,776 L

Notariëel archief 3446 28-9-1792 Stadsgraanmeters van Roermond attesteren dat:

6 vaten Roermonds = 7 vaten Maastrichts

19 malder à 6 vaten Roermonds = 1 Hollandse last

1 Hollandse last = 114 vaten Roermonds = 133 vaten Maastrichts

Heinrichs: Kirchengeschichte des Wassenberger Raumes blz. 74:

In het hertogdom Jülich golden meest de korenmaten van de stad Düren:

4 düpchen of häufgen = 1 mütgen

4 mütchen = 1 viertel
 2 viertel = 1 vat = 26,37 L
 2 vat = 1 sommer
 5 sommer = 1 malder = 263,7 L

1 sommer van Wassenberg = 29,161 L

1 zehntel malder in Gangelt = 15,35 L

$\frac{1}{4}$ vat van Erkelenz = 5,98 L 1 vat = 23,92 L

$\frac{1}{4}$ " x25" " = 1 malder = 149,5 L

$\frac{1}{4}$ " van Heinsberg = 5,841 L 1 vat = 23,36 L

$\frac{1}{4}$ " x21" " = 1 malder = 122,66 L

1 " van Waldfeucht = 23,242 L

INHOUDSMATEN, BIER EN ANDERE DRANKEN, EXCL. WIJN:

Een Roermondse pot bier = 1,39 L

1 aam bier = 108,6 potten

Indien 1 aam bier 110 potten bevat, is 1 aam (Roermonds)
 bier = 149,08 L

Een Keuls aam bier = 151 L

Een bier- of oliekan van Heinsberg = 1,545 L

INHOUDSMATEN VAN WIJN:

Een Roermondse pot wijn = 1,33 L

1 Roermond en Keulen stuk of voeder wijn = 6 aam
 = 156 vierdel
 = 104 Keulse kwarten
 = 110 Roermondse "

1 " " aam = 26 vierdel
 = 17 $\frac{1}{3}$ Keuls kwart
 = 104 Keulse potten
 = 18 $\frac{1}{3}$ Roermonds "
 = 110 Roermondse potter

1 Roermond en Keulen vierdel = $4,3/13$ Roermonds kwart
4 Keulse kwarten

1 kwart = 1 oude kan

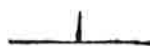
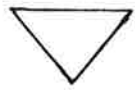
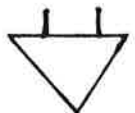
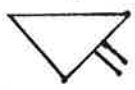

1 anker (19e eeuw) = 39 L of 45 flessen

1 oxhoofd = 6 anker

1 aam = 156L

1 vierdel = 6 L

WIJNMERKEN IN ROERMOND (Sivré 7 sub 6):

	= 1 aam
	= 2 "
	= $2\frac{1}{2}$ "
	= 1 " + 1 vierdel
	= 1 " - 1 "
	= 1 stuk of voeder
	= 1 " - 2 vierdel
	= 1 " + 2 "
	= 1 " + 1 aam

Heinrichs: Kirchengeschichte des Wassenberger Raumes blz. 74:

1 Keulse kan = 1,31 L

1 " pint = 0,32 L

1 " maatje 0,08 L

1 " aam = 104 Kannen

1 Akense wijnkan = 1,06 L = 1 quart

4 " " = 1 veerdel = 4,264 L

30 " kwart = 1 Akense aam = 127,92 L

1 Wasenbergse aam = 127,92 L

6 " " = 1 voeder = 767,52 L

1 Heinsbergse bier- of oliekan = 1,545 L

GEWICHTEN:

Een Roermonds pond = 466,04 gram
 1 kg = 2,1457 Roermonds pond
 1 lood (loth, lot) = $\frac{1}{32}$ pond = 4 quentin
 1 " = 14,564 gram
 6400" = 1 malder graan

GELD:

Mark: sedert 12e eeuw:

1 Keulse mark = 16 lot = 120 denarii = 233,8 gram zilver.

In 1524 wordt de Keulse mark Reichsmünzgewicht en blijft dat tot in het begin van de 19e eeuw (234 gram).

Sedert eind 13e eeuw tot eind 15e eeuw:

1 Keulse muntmark = 12 schilling = 144 denarii
 koopmansmark = 11 schilling 3 denarii

Sedert 1266:

1 groot tournois = 12 denarii
 1 Engels sterling = $\frac{1}{3}$ groot tournois = 4 denarii
 dubbele " = $\frac{2}{3}$ " " = 8 "

13e eeuwse goudgulden (gouden schild) = 240 " = 1 pond

1 ald meurke (moorke) = 2 penningen

Sedert 1252 slaat Keulen uit 1 gewichtsmark zilver + 12% legering 160 denarii.

1e Overdrachtsprotocol Roermond:

Ein schilling gelts is in 't jaer 1436 te loesen geweest mit 26 boddraggers daer men tot Ruremunde mede betaelen mach ende bier ende broet om gilt.

Anno 1482 hebben dese stucken van golde munten alhier binnen Ruremunde gegolden, thoe weten:

1 Andries gulden	28 st
1 Utrechts "	25 "
1 kroon	33 "
1 leeuw	42 "
1 Keulse rijngulden	26 $\frac{1}{2}$ "

1	Wilhelmusschild	28	st
1	Johannesschild	27 $\frac{1}{2}$	"
1	postulaatsgulden	16	"
1	Lambertus postulaatsgld	14	"
1	rozen-nobel	80	"
1	Bourgondische rijder	34	"
1	dukaat	33	"
1	Hongaarse gulden	34	"
1	enkele rijnsse gulden	27	"
1	Gulikse gulden	26 $\frac{1}{2}$	"
1	jonkvrouwen gld van Gelre	25	"
1	Rijnsse gulden	20	"

Anno 1475 heft binnen Ruremunde gegolden:

1	rozen-nobel	68	st
1	Bourgondische rijder	30	"
1	" ducaat	30	"
1	kroon	27	"
1	Henricus-nobel	58	"
1	saluyth	29	"
1	peterman	20	"
1	Philips-schild	16	"
1	Rijnsgulden	20	"
1	Beyers gulden	15	"
1	Gelderse rijder	18	"

Hertogelijke rekening betreffende ontvangsten te Roermond
e.o. 1343/44:

4 oude mark = 5 mark Brabants usualium

Meihuizen: rekening Gelre 1294/95:

Overkwartier reket in marken van 12 solidi; elke solidus=
12 denarii; 1 denarius= 2 obolen.

Brabant, Aken, Keulen en Munster rekenen in marken; West en
Noord Nederland rekenen in fl .

Oud-Brabantse, Akense en Keulse marken hebben gelijke waarde,
een sterling waarde.

1 denarius Oud-Brabants, Keuls of Akens = 3 $\frac{1}{2}$ den. van een
normaal fl .

Oud-Brab., Keulse, Akense denarius: wit Brab. den.= 7 : 6

Nieuwe mark : wit Brab. mark = 4 : 3

" " = mark ducis = nieuwe sterlingse mark

Mark ducis : Oud-Brab., Keuls, Akens : wit Brab.mark= 16:14:12

1 solidus van mark ducis= 14 den. Oud-Brab.= 16 den.Brab.wit

1 Leuvense denarius = $\frac{1}{2}$ den. Brab.

1 oude mark	= 36 groten	1 groot	= 1/3 sol.	= 4 den.
1 nieuwe "	= 42 "			
1 denarius oude mark	= 3 denarii van Arnheims £ geld			
3 Arnhemse £ solidi	= 14 Oud-Brab. solidi van de mark			
3 " £ "	= 16 wit- " " " "			
1 groot vet.Brab.	= 4 x 3½ den. £ usualis	= 14 den.£ us.		
14 den. £ usualis	= 1 groot mark veteris			
36 " £ Arnhem	= 49 den. £ usualis			
3 " nova marca	= 4 " Brab. alb.			
6 mark pagamenti	= 5 mark Oud-Brabants			
1 groot Tours (tournoys)	= 14 den. £ usualis			

c. 1315:	een klein £	= 4 mark Brab.
	3 " £	= 4 nieuw £ (usualis)
	16den." £	= 1 groot

c. 1330:	1 groot	= 3 sterling	= 15 à 16 den. £ usualis
	1 zwart tournoys	= 4 Brab. den. van de mark	
		1 mark	à 36 groten

Landsheerlijke riviertollen in Gelderland 1394/95:

<u>Lobith:</u>	1 schild	= 13½ [✓] groot ✓oude
	6 oude groot	= 27 herengroot
	1 schild	= 60 3/4 "

<u>Nijmegen:</u>	1 schild	= 12 oude groot
	7½ oude groot	= 38 herengroot
	1 schild	= 60 4/5 "

<u>Ravenstein:</u>	1 gulden	= 32 "
	1 7/8 "	= 1 schild
	1 gulden	= 0,53 "
	1 schild	= 60 herengroot

Meurse pandschap Roermond 1483:

3 haller	= 3 mijt	= 1 denarius
1 denarius	= ½ ald meurken	
1 ald meurke	= 2 denarii	
1 " "	= 6 heller of mijten	
1 groot	= 3 denarii	
1 schelling	= 5 denarii	
1 oortstuiver	= 7 denarii	
1 obolium	= ½ denarius	
1 solidus	= 6 alde meurkens	
1 "	= 12 denarii	

1 solidus	=	4 groot
1 mark	=	12 solidi
1 "	=	48 groten
1 "	=	28 schellingen + 4 denarii
1 "	=	20 oortstuiver + 4 "
1 "	=	72 alde meurkens
1 "	=	144denarii
1 "	=	432 heller of mijten
1 "	=	288 oboles

Nijhoff III blz. 98 e.v. akte van 17-9-1381:

De hertog van Gelre richt in Arnhem een muntplaats in met toestemming van de vier hoofdsteden en bepaalt, dat het aldaar geslagen geld in Gelre algemeen gangbaar is en als betaalmiddel dient te worden aangenomen.

Waarde, valuta en gehalte worden voor 7 jaren gegarandeerd.

Geslagen worden:

een (witte) penning ter waarde van 1 groot; in waarde gelijk aan 16 kleine penningen;
idem een $\frac{1}{2}$ groot; waarde 8 kleine penningen;
" " Brabantse; waarde 4 " " ;
de nieuwe munt van 1 groot = 6 penningen 's konings zilver;
15 nieuwe groten van Gelre = 1 £;
40 " " " " = 1 oud gouden schild van de
Keizer of de Koning van Frankrijk;
17 " " " Gelre + 2 penningen 's konings zilver=
1 trooise mark;
1 trooise mark = 104 penningen 's konings zilver.

Tevens zal de hertog slaan een gouden schild gelijk aan die van de Keizer of de Koning van Frankrijk en zware guldens als de Keulse guldens van de aartsbisschop van Keulen.

1 trooise mark = 277 $\frac{1}{3}$ kleine penningen

O.A.R. nr 3 f. 122 12-2-1637

1 dubbele Hollandse stuiver = 9 oord Roermonds

Walter Hävernick; Der Kölner Pfennig im 12. und 13. Jahrhundert; Stuttgart 1930:

- blz. 40: 10 Keulse denariën wegen 14,6 gr = 1 Keuls loot
 " 41: te Aken worden in 1166 uit de mark 24 schellingen
 geslagen van elk 12 denarii Keuls.
 te Keulen worden in 1166 144 denarii uit de mark
 geslagen.
 " 48: in de 13e eeuw sloeg men uit de mark 160 denarii
 (13 schelling + 4 denarii), waaruit de verhouding
 oude mark : nieuwe mark = 9 : 10; daaruit volgt,
 dat de zilverwaarde van de penningen van de nieuwe
 mark $\frac{9}{10}$ van die van de oude mark was.
 " 102: 1 £ Utrechts = 330 denarii Keuls;
 1 mark Keuls = 27 solidi + 6 denarii Utrechts;
 " 103: in 1283 zijn 10 mark Keuls = 13 £ Hollands
 1 denarius Keuls = $2\frac{1}{6}$ denarii Hollands
 1 Engelse sterling = $3\frac{1}{2}$ " "
 21 denarii Keuls = 13 sterling
 1 obool = 1 denarius Keuls
c.1250: 1 denarius Keuls = $1\frac{3}{4}$ den. Luiks
 3 denarii Leuvens = 2 " "
 1 mark Keuls = 144 den. Keuls = 360 den. Leuvens
 3 denarii Keuls = 5 denarii Luiks
 1 denarius " = $1\frac{2}{3}$ " Leuvens
 1 mark Keuls = 30 solidi "
in 1254: $7\frac{1}{2}$ denarii van St. Truiden = 4 den. Luiks
in 1300: 1 groot tournoois = 7 denarii Keuls
c.1350 : is algemeen gangbaar 1 heller = $\frac{1}{3}$ denarius

Rekening schout van Roermond 1406/07:

- 1 lichte mark = 72 den. = 12 peters = 6 groot = $\frac{9}{80}$ rijns gulden
 1 peter = 6 den. of $\frac{1}{2}$ groot 1 " = 12 den.
 1 gewone mark = 144 den. = 12 groot = 24 peters
 1 " " = $\frac{9}{40}$ rijns gulden
 1 mark zwaar klein = 128 den. = 10 groot + 8 den.
 1 " " " = $\frac{1}{5}$ rijns gulden
 1 " " = 256 den. = 21 groot + 4 den.
 1 " " = $\frac{2}{5}$ rijns gulden
 1 rijns gulden = 640 den. = $53\frac{1}{3}$ groot
 = $106\frac{2}{3}$ peter
 1 " = 13 vlemse (1 vlemse = 1 solidus)
 1 crone = $4\frac{1}{2}$ rijns gulden.

Extract uit een schepenbrief van Beegden van 16-6-1549 met muntkoersen:

inglotte	3	gld	Brab.	3	st.	=	63	st.	Brab.
reaal	3	"	"	5	"	=	65	"	"
rozennobel	4	"	"	16	"	=	96	"	"
dubbel dukaat	4	"	"	3	"	=	83	"	"
Engelse reaal	2	"				=	40	"	"
keizergulden						=	31	"	"
crusaet	2	"	"	1	"	=	41	"	"
goudgulden						=	30	"	"
Andriessgulden						=	31	"	"
Wilhelmusschild						=	31	"	"
Philipsgulden						=	26	"	"
rijder						=	23	"	"
klein Buysergulden						=	20 $\frac{1}{2}$	"	"
Hornse gulden						=	12	"	"
Olmmergulden						=	21 $\frac{1}{2}$	"	"
Deventer gulden						=	22	"	"
Gulikse "						=	11	"	"
knapkoek						=	9	"	"
zonnekroon						=	38	"	"
daalder						=	28 $\frac{1}{2}$	"	"

Extract uut ein ordinantie vanden cours van gelde in anno 1489 bij den vier hoffsteden des vorstendoms Gelre inbe-
willicht:

1 Hornse postulaat	=	16	stuiver
1 Arnoldusgulden van Arnhem	=	16	"

Uit een ander valuatie:

1 Arnoldusgulden	=	1 $\frac{1}{2}$	Engelss
ein fierlingh den engels op negen stuiver min ein negen-			
menneke			
den Hornschen gulden	=	1 $\frac{1}{2}$	Engelss
den Engels	=	8	stuiver

Tourse (kleine) penning (zwarte penning vanwege gering zilvergehalte).

Omstreeks 1305 was 1 den. tourn. = $\frac{1}{2}$ den. Coloniensis.
 In 1265 1 sterling = 4 " tourn.
 In 1266 1 zilveren groot solidus
 van 23 karaat en 4,2 gram zwaar
 en 1 gouden munt van 4,2 gram
 (= gouden schild) = 10 zilveren solidi.

Globaal dus: 1 gouden schild=10 solidi tourn.=120 den.
 tourn.=60 den. Colon.=5 solidi Colon.

In 1308 in een Nijmeegse akte:

1 brab.	=	4 den.	=	1 sterling
1 goede hollandse	=		=	2 den.
1 den. zwarte tourn.	=		=	1 den.
1 groot (solidus)	=		=	16 "

waaruit dan blijkt, dat:

4 den. brab.	=	1 groot tourn.
1 " "	=	3 den. Colon.

Sedert begin 14e eeuw:

de goudgulden (aureus florenus) van 3,5 gram (de kleine).

De grote goudgulden is het gouden schild van 4,2 gram.

Keulen 1347:

1 mark payement	=	6 groten
10 " "	=	1 gewichtsmark den. tourn.

Dus 57 gave solidi tourn.= 1 "
 (1 solidus tourn. is dan 4,1 gram)

Lacomblet III nr 574:

Muntunie 1357: aartsbisschop van Keulen, hertog van Gulik en de steden Keulen en Aken:

1 gewichtsmark zilver = $\frac{60 \text{ dubbele solidi}}{24 \text{ denarii elk (1 dubbele solidus = 3,9 gr.)}}$ van
 11 mark payement = 1 mark zilver = $11 \times 144 : 24 = 66$ solidi ofwel 1 mark payement = 6 solidi of 12 halve schellingen of 24 kwart schellingen.
 Deze solidi komen vaak voor.

Sedert ca. 1350 aanmaak van goudgulden.

Vanaf 1372 de witpenning = 1 groot = 1 albus

In 1385 ontstaat de Rijnlandse Muntunie: d.z. Keulen, Mainz, Trier en Palts: de "keurvorstelijke munten".

1 gewichtsmark <u>goud</u>	=	66 <u>goudgulden</u> (ca. 3,5 gram)
1 goudgulden	=	20 <u>witpenningen</u>
1 witpenning	=	12 <u>heller</u> of <u>moirken</u>
1 goudgulden	=	240 " "
1 "	=	40 solidi of <u>schelling</u>
1 schelling	=	6 heller of <u>moirken</u>

Deze waarden blijven bestaan tot einde Ancien Régime.

De Overlandse rijns gulden = 24 albus of witpenningen

Een peter = 1 witpenning met beeltenis van St. Petrus "im Gehäuse" (St. Petrus Banden)

Sivré inv. nr 7 sub 15 d.d. 1625:

De raden en generaalmesters van 's Konings munt in de landen van herwaarts-over verklaren, dat de waarde van de oude groot is geweest van 11 penningen en 12 grijn fijn zilver in alloo en van $2\frac{1}{2}$ engelse ofwel 64 stuks in een mark troois gewicht.

Door de stijging van de zilverprijs:
 23 gld 7 st. per mark fijn zilver van 12 penningen is de waarde van de oude groot 6 stuivers $47\frac{21}{32}$ mijt; de stuiver gerekend op 48 mijten vlaams.

De gouden munt oud schild is gesteld op 16 oude groot;
dus nu waard 5 gld 11 st. $42\frac{1}{2}$ mijt.

De oude goudgulden van Florence (hellinck) is gesteld op
12 oude groten: dus 4 gld 10 st. 42 mijten.

Een pond brabants is nu waard 4 gld.
Een stuiver groot brabants = 4 stuivers
Een denier " " = 24 mijten = $\frac{1}{2}$ stuiver.

Een pond groote vlaams = 6 gld
Een stuiver " " = 6 stuivers
Een denier " " = 3 "
Een denier = 4 mijten vlaams
Een pond hollands = 15 stuivers
Een schelling " = 1 blank
Een penning " = 4 stuivers 8 planck

Een oude groot, waarvan 8 stuks=1 goudgulden; bij plakkaat
gewaardeerd op 57 stuivers;
58 stuks in de gewichtsmark = 6 st vlaams 4 mijten ?

Oude vlaams; 28 oude vlaams = 1 goudgulden=8 oude groot in
zilver.
1 oude vlaams = 1 st 6 $\frac{6}{7}$ mijt.

Oude albus; 24 oude albus = 1 goudgulden
3 oude albus = 1 oude groot
1 " " = 1 "braspennig 2 st 4 $\frac{2}{3}$
mijt

Herengroot, waarvan twee een "alt butgen" maken ofwel:
72 stuks = 1 goudgulden, per stuk dus $26\frac{8}{9}$
hollands (groot) idem *mijt*

alt butgen; 36 maken 1 goudgulden of 8 oude groten;
1 alt butgen= 1 st 25 $\frac{7}{9}$ mijt

alde brabant; idem

Een oud schild van Frankrijk is geweest van 64 stuks in de ge-
gewichtsmark troois en van 23 karaat en 9 grein fijn goud in al-
looi en zou nu waard zijn: 4 gld 8 st. 6 mijt;
penningen daarvan, waarvan 4 doen $\frac{1}{2}$ albus,
waard ieder= 17 $\frac{5}{6}$ mijt

Heren Brabants; vier daarvan = 1 butgen
waard ieder= 18 $\frac{4}{9}$ mijt

Een goudgulden, recent gewaardeerd op 2 gld 17 st. 24 mijt
(Brussel 18-3-1625)

